

Tämä kuntainfo korvaa 9.12.2019 annetun sosiaali- ja terveysministeriön kuntainfon nro 9/2019. Tekstiä on täsmennetty ja siihen on lisätty mm. korotettavan elatusavun laskukaava.

Elatusapujen ja elatustukien määrät nousevat 1.1.2020

Eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin (583/2008) annetun lain mukaan eräiden elatusapujen, korvausten ja elatustuen määrät tarkistetaan kalenterivuosittain vuoden alusta elinkustannusindeksin (1951:10=100) nousua vastaavasti. Vuotuinen muutos lasketaan kuluvaan vuoden lokakuun ja edellisen vuoden lokakuun elinkustannusindeksin pistelukujen mukaan. Lain tarkoittamia korvauksia ovat avioliittolain (234/1929), lapsen elatuksesta annetun lain (704/1975) ja vahingonkorvauslain (412/1974) tarkoittama elatusapu, rikosvahinkolaissa (1204/2005) tarkoitettujen tulojen tai elatuksen vähentymisestä tai elatusvelvollisen menetyksestä toistuvina avustuksina maksettavat korvaukset sekä elatustukilaissa (580/2008) tarkoitettu elatustuki.

Elinkustannusindeksin pisteluku oli 1960 lokakuussa 2018 ja 1975 lokakuussa 2019. Siten elinkustannusindeksi nousi lokakuusta 2018 noin 0,77 prosenttia. Laissa eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin määritellyjä elatusapuja ja korvauksia, sekä elatustukea, korotetaan pistelukujen muutoksen mukaisesti 1.1.2020 lukien.

Tarkistus koskee vahvistamispäivämäärästä riippumatta kaikkia lapsen elatuksesta annetun lain nojalla elatussopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettuja elatusapuja. Siten elatusvelvollisen tulee maksaa tammikuusta alkaen noin 0,77 % enemmän elatusapua. Elatusavun tarkempi laskukaava on seuraava: elatusapu vuonna 2019 x (1975:1960).

Elatusvelvollisen maksaessa elatusapua suoraan lähivanhemmalle tulee hänen huolehtia itse korotuksesta. Oman kotikunnan lastenvalvoja voi tarvittaessa merkitä indeksikorotuksen elatussopimukseen.

Elatustuen indeksitarkistuksen tekee Kansaneläkelaitos, eikä tarkistus vaadi toimia tuen hakijalta.

Indeksikorotuksen lisäksi elatustukeen tehtiin 1.1.2020 lukien indeksikorotukseen liittymätön tasokorotus. Täysimääräinen elatustuki on vuoden alusta lukien 167,01 euroa kuukaudessa lasta kohden.

Elatusapujen indeksitarkistus prosentteina

Korotus alkaen	Korotus-% (pyöristettynä)	Mitä elatusapua koskee
1.1.1995	5 %	ennen 1.1.1993 vahvistettu
1.1.2000	5 %	ennen 1.1.1995 vahvistettu
1.1.2002	5 %	ennen 1.1.2000 vahvistettu
1.1.2007	5 %	ennen 1.1.2002 vahvistettu
1.1.2009	5 %	ennen 1.1.2007 vahvistettu
1.1.2010	2,30 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2011	2,38 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2012	3,57 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2013	2,63 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2014	1,17 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2015	1,00 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2016	-0,26 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2017	0,47 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2018	0,57 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2019	1,5 %	kaikkiin sopimukseen
1.1.2020	0,77 %	kaikkiin sopimukseen

Elatusapuohjeen rahamäärien indeksitarkistus

Oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä valmisteltu ohje lapsen elatusavun suuruuden arvioimiseksi annettiin kunnille kesäkuussa 2007 (ks. sosiaali- ja terveysministeriön kuntatiedote 7/2007). Ohje on julkaistu oikeusministeriön julkaisuna 2007:2. Julkaisu on löydettävissä oikeusministeriön Internet-sivuilta sekä suomen- että ruotsinkielisenä.

Ohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa kuntien sosiaaliviranomaisten toimintaa, kun ne opastavat vanhempia elatusavun oikean määrän arvioimisessa ja harkitsevat, voidaanko vanhempien tekemä sopimus elatusavusta vahvistaa. Ohje perustuu lapsen elatuksesta annetun lain säännöksiin. Sillä ei kuitenkaan ole viranomaisten toimintaa sitovaa vaikutusta, vaan se on oikeudelliselta luonteeltaan elatusapujen määräytymisperusteita koskeva suositus.

Ohjeessa olevat rahamäärät perustuvat sen valmisteluajan tilanteeseen. Jotta ohje säilyttäisi ajanmukaisuutensa, ohjeessa olevia rahamääriä tarkistetaan kalenterivuositain vuoden alusta prosenttimäärällä, joka vastaa elatusapuihin tulevaa indeksitarkistusta.

Muutoksen laskemisen jälkeen tulos on pyöristetty lähimpään tasaeuroon. Ohjeen kohdassa 4.2. olevat luonapitovähennysten summat on kuitenkin pyöristetty lähimpään 50 senttiin.

Elatusapuohjeessa olevat rahamäärät ovat 1.1.2020 lukien seuraavat:

- kohta 2.2.2. Yleisten kustannusten määränä pidetään:

- lapsen ollessa 0–6-vuotias 305 euroa kuukaudessa;
- lapsen ollessa 7–12-vuotias 356 euroa kuukaudessa;
- lapsen ollessa 13–17-vuotias 480 euroa kuukaudessa.

- kohta 3.3.1.2.: Yleisten elinkustannusten määränä pidetään:

- yksin asuvan henkilön tai yksinhuoltajan osalta 614 euroa kuukaudessa;
- avioliitossa, avioliitonomaisessa suhteessa tai muussa parisuhteessa elävän henkilön osalta 517 euroa kuukaudessa.

- kohta 3.3.6.4. Jos vanhemman aviopuoliso on hyväksyttävästä syystä kokonaan tai osaksi vanhemman elatuksen varassa, vanhempi saa vähentää aviopuolisonsa yleisiin elinkustannuksiin ja asumiskustannuksiin tarvittavan määrän. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin yleisten elinkustannusten osalta 517 euroa kuukaudessa ja asumiskustannusten osalta 3.3.2. kohdan 1–5 kappaleen mukaan laskettu määrä.

- kohta 3.3.6.5. Jos vanhemman avopuoliso on avopuolisoiden yhteisen lapsen hoidon vuoksi kokonaan tai osaksi vanhemman elatuksen varassa, vanhempi saa vähentää avopuolisonsa elinkustannuksiin tarvittavan määrän, kuitenkin enintään 256 euroa kuukaudessa

kohta 3.3.7. Lapsen tapaamisoikeuden toteuttamisesta aiheutuvat matkakustannukset otetaan huomioon sen vanhemman elatuskyvyn vähennyksenä, joka vastaa niistä. Kustannukset otetaan huomioon halvimman tarkoituksenmukaisen matkustustavan käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti. Vähennyksen saa kuitenkin tehdä vain siltä osin kuin kustannusten määrä lasta kohden ylittää 124 euroa kuukaudessa. Vähennyksen enimmäismäärä on 124 euroa kuukaudessa lasta kohden.

Kohta 4.2.1. Luonapidovähennyksen määrä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Luonapidon määrä keskimäärin	0–6-vuotias lapsi	7–12-vuotias lapsi	13–17-vuotias lapsi
alle 7 yötä kuukaudessa	ei vähennystä	ei vähennystä	ei vähennystä
7–9 yötä kuukaudessa	32,00 €	34,50 €	38,00 €
10–12 yötä kuukaudessa	43,00 €	46,50 €	53,00 €
13–15 yötä kuukaudessa	56,50 €	60,50 €	66,00 €

Lisätietoja

Lisätietoja yksittäisessä elatusapuasiassa saa oman kunnan lastenvalvojalta. Elatustuen myöntää ja maksaa Kansaneläkelaitos.